

A 2024-ben várható inflációs és jövedelmi folyamatok az MNB decemberi Inflációs jelentése tükrében

Összefoglaló

Az inflációs sokk hatására 2023 év végén a bérek reálértéke a 2,5 évvel ezelőtti, a lakosság nettó pénzügyi vagyonának reálértéke a 3 évvel ezelőtti szintre esett vissza. Bár az infláció a januári csúcsról októberre egyszámjegyre mérséklődött, azonban az átlagos árszint még így is 36,3 százalékkal magasabb, mint 2021 júniusában volt.

A magyar háztartások az elmúlt két év magasabb inflációja következtében már sok alapvető fogyasztási cikkért az európai átlagnak megfelelő árat fizetnek. Az élelmiszerek és üzemanyagok ára megegyezik az uniós átlaggal, miközben 2019-ben még annak a 85 százaléka volt.

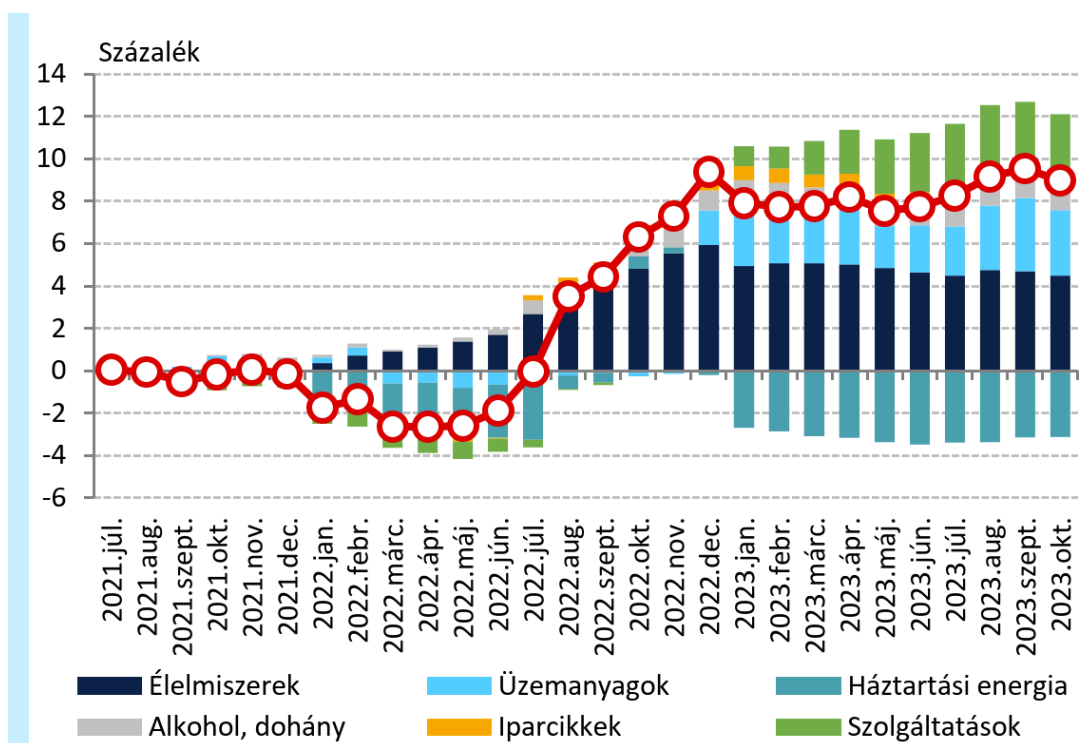
A 2024-es bérdinamikát az idei év végi minimálbér-emelés, a munkaerőpiac feszessége és az infláció alakulása határozza meg. A versenyszférában idén az átlagbérek 15,9 – 16,0 százalék közötti, 2024-ben 10,0 – 11,0 százalék közötti növekedésére számít az MNB.

A részletek

Infláció

A hazai infláció egyszámjegyűvé vált, a novemberben mért 7,9%-os érték azonban még mindig a legmagasabb a környéken, az eurozónában pedig 2,4 százalékra mérséklődött az infláció. Az elmúlt időszakban a magyarországi inflációs többlet legnagyobb része az élelmiszer és üzemanyag áremelkedésből adódott, míg a háztartási energia árszabályozása visszafogta az infláció emelkedését.

A hazai árszínvonal-emelkedés eltérése a többi visegrádi országhoz képest 2021. június óta (V3 = 100)

Ahogy az inflációt korábban elsősorban az élelmiszer infláció gerjesztette, most a mérséklődés mögött is nagyrészt a feldolgozott élelmiszerek és az iparcikk inflációjának

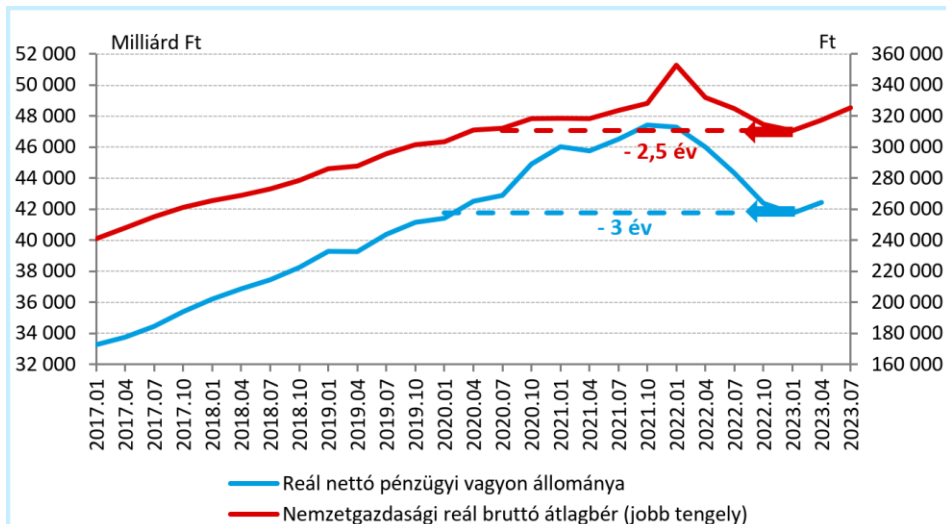
a kisebb emelkedése áll. Az élelmiszerek esetében nemcsak az áremelkedés dinamikája, hanem az **árszint is csökkent az elmúlt hónapokban.** Ennek következtében novemberre a **feldolgozatlan élelmiszerek ára 4,9, míg a feldolgozott élelmiszereké 3,0 százalékkal csökkent márciushoz képest.** A feldolgozatlan élelmiszerek inflációja az idei év egészében 20 százalék körül, míg a jövő évben már egyszámjegyű tartományban alakulhat. **A járműüzemanyag és piaci energia termékkör éves inflációja idén még 25,8%-os, jövőre viszont az MNB előrejelzése szerint már csak 1,9 százalék körül alakul.** Éves átlagban az infláció idén **17,6–17,7% lesz, 2024-ben 4,0–5,5 % közötti érték várható.**

	2023	2024	2025	
Indirekt adóktól szűrt maginfláció	18,1 - 18,2	4,4 - 6,0	3,0 - 3,5	
Maginfláció	18,1 - 18,2	4,4 - 6,0	3,0 - 3,5	
Mag- infláción kívüli tételek	Feldolgozatlan élelmiszerek	19,9	5,2	5,0
	Járműüzemanyag és piaci energia	25,8	1,9	2,6
	Szabályozott árú termékek	13,1	3,9	2,5
	Alkohol, dohány	15,4	3,5	3,5
Infláció	17,6 - 17,7	4,0 - 5,5	2,5 - 3,5	

Az idei év végén és 2024 első negyedében folytatódik a gyors dezinfláció, de később a **2024 év eleji szabályozási és adóváltozások hatása miatt (üzemanyagok jövedéki adójának emelése, útdíjak emelése, kiskereskedelmi különadó emelése, kiterjesztett gyártói felelősségi (EPR) díj bevezetése), az infláció csökkenése lelassul.**

Reálbér, fogyasztás

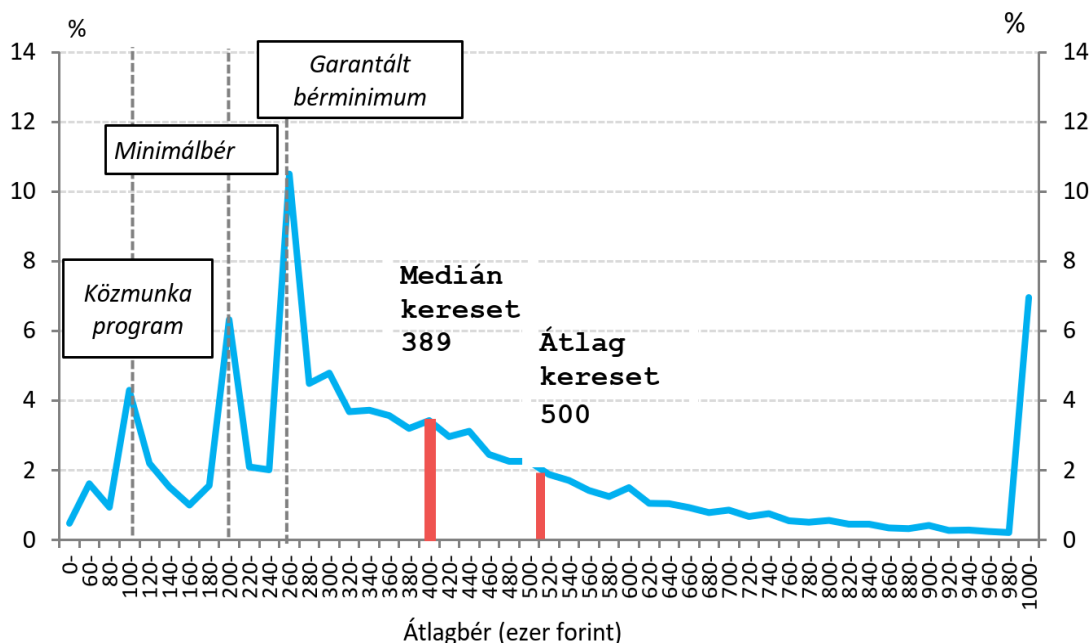
A magas infláció a pénzügyi vagyon és a bérek vásárlóerejének csökkenését eredményezte. **Az inflációs sokk hatására a bérek reálértéke a 2,5 évvel ezelőtti, a lakosság nettó pénzügyi vagyonának reálértéke a 3 évvel ezelőtti szintre esett vissza.** **A háztartási szektor pénzügyi vagyona és a nemzetgazdasági átlagbérek alakulása reálértéken**

A 2024-es bérdinamikát elsősorban az idei év végi minimálbér-emelés, a munkaerőpiac feszessége és az infláció alakulása határozza meg. A nemzetgazdasági átlagbérek alakulását **nagyobb mértékben befolyásolja a garantált bérminimum**, mint a minimálbér. Ennek egyik oka, hogy közelebb esik az átlagbérhez, ezért erősebb hatást fejt ki a közepes bérszinten, a másik pedig, hogy **magasabb a garantált bérminimumot keresők aránya, mint a minimálbéren foglalkoztatottaké.** A **munkavállalók közel 20 százaléka keres ma minimálbért vagy garantált bérminimumot**, így minden ötödik munkavállalót érint közvetlenül a minimálbér emelés.

A bérek eloszlása Magyarországon 2022-ben

Az adott kategóriához tartozó keresők számaránya (függőleges tengely) a NAV járulék adatbázisában

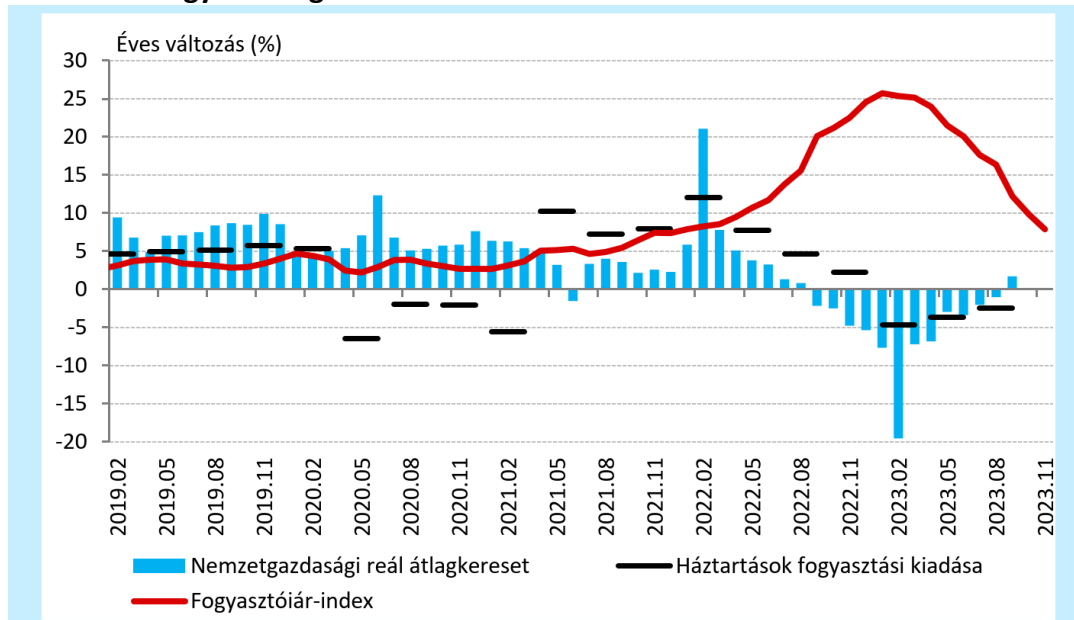
A versenyszférában idén az átlagbérek 15,9 – 16,0 százalék közötti, a jövő évben 10,0 – 11,0 százalék közötti növekedésére számít az MNB.

	2022	2023	2024	2025
	Tény		Előrejelzés	
Munkaerőpiac				
Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset ⁴	17,4	13,7 - 13,9	10,6 - 11,6	7,7 - 9,0
Nemzetgazdasági foglalkoztatottság	1,3	0,5	(-0,3) - 0,1	(-0,3) - 0,4
Versenyszféra bruttó átlagkereset ⁴	15,7	15,9 - 16,0	10,0 - 11,0	7,1 - 8,2
Versenyszféra foglalkoztatottság	2,1	0,9	(-0,1) - 0,3	0,0 - 0,5
Munkanélküliségi ráta	3,6	4,0 - 4,1	3,6 - 3,9	3,2 - 3,8
Versenyszféra nominális fajlagos munkaerőköltség	9,9	17,1 - 17,4	7,2 - 8,6	4,7 - 6,4

A vállalati profitok az elmúlt negyedévekben jelentősen emelkedtek, így a legtöbb vállalat jövedelemzősége megfelelő fedezetet nyújt a béremelésekhez. A versenyszférában a reálbérek így jövőre 4,3 – 6,7 százalékkal nőhetnek, ami a fogyasztás növekedésének alapvető feltétele és maga után vonhatja a belföldre értékesítő vállalatok termelésének és később beruházásainak a fellendülését is.

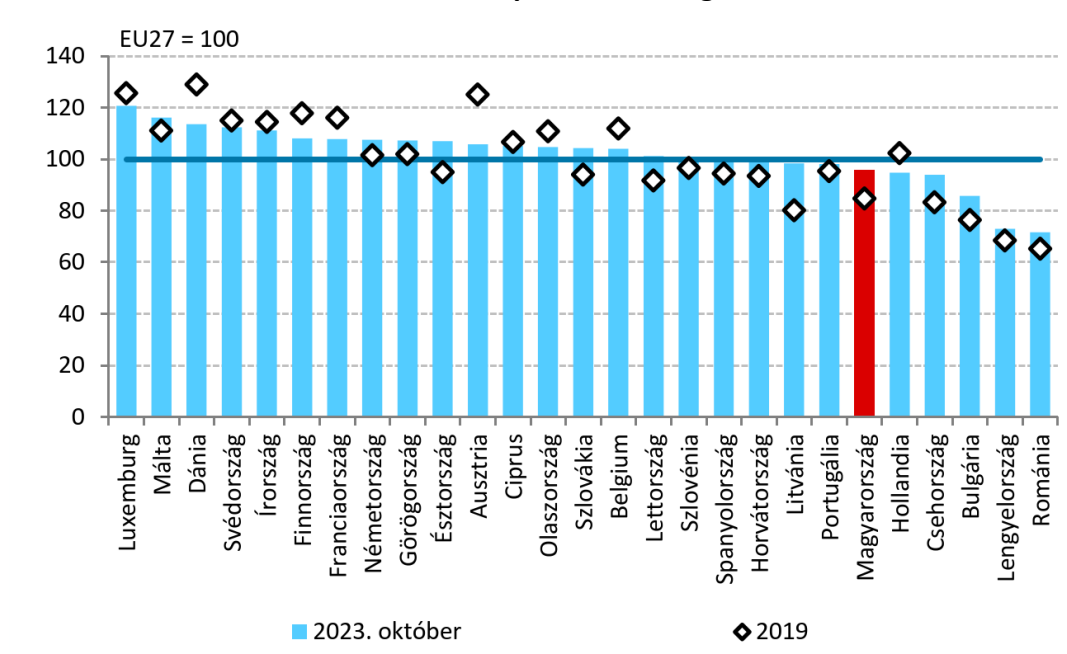
A lakossági fogyasztás helyreállása azonban hosszabb időt igényel, elengedhetetlen hozzá az árstabilitás, a megtakarítások helyreállítása és a fogyasztói bizalom erősödése. Ezt igazolják a nemzetközi tapasztalatok: a balti országok hazánkat 4-5 hónappal megelőzve érték el az inflációs csúcst, ami 20 százalék fölött volt. Az infláció csökkenésével párhuzamosan a reálbérek emelkedése elindult, de a fogyasztás helyreállása még egyik megfigyelt országban sem következett be.

A lakossági fogyasztás, a nemzetgazdasági reál átlagkereset és a fogyasztóiár-index alakulása Magyarországon

A magyar háztartások az elmúlt két év magasabb inflációja következtében már sok alapvető fogyasztási cikkért az európai átlagnak megfelelő árat fizetnek. Az élelmiszerek és üzemanyagok ára is lényegében megegyezik az uniós átlaggal, annak 96 százaléka, miközben 2019-ben még 85 százaléka volt. Csehországban, Lengyelországban és Romániában az élelmiszerek és üzemanyagok ára is alacsonyabb, mint hazánkban. Az infláció a januári csúcsról októberre ugyan egyszámjegyre mérséklődött, azonban az árak szintje átlagosan még így is 36,3 százalékkal nagyobb, mint 2021 júniusában.

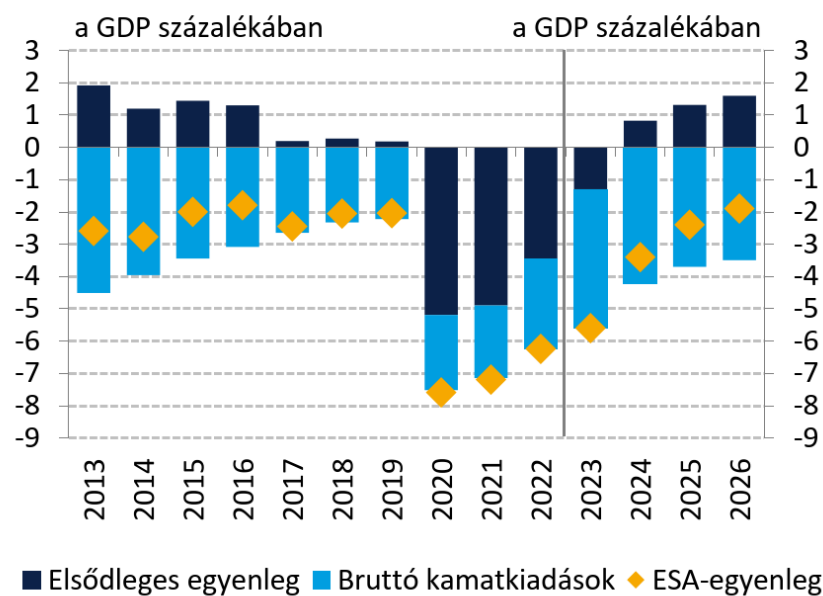
Az élelmiszer árszint alakulása az Európai Unió országaiban

Költségvetési egyensúly

A lakossági vásárló erő helyreállítása a költségvetési egyensúly javítását is segíti. A kormányzati szektor GDP-arányos hiánya 2023-ban 5,2-6,0 százalékot ér el. A lassuló fogyasztás következtében a költségvetés adóbevétele (lásd ÁFA bevételek) kevésbé nő, miközben számottevően emelkednek az államadósság utáni kamatkidadások, amit legnagyobb részben az inflációkövető lakossági állampapírok kamatfizetésének növekedése okoz.

A költségvetési egyenleg és az állami kamatkidadások alakulása

Gazdasági növekedés

A gazdaság idei teljesítménye elmarad a tavalyitól, a (-0,6)–(-0,4) százalék közötti tartományban várható. Az ok elsősorban a magas infláció miatt csökkenő belső kereslet és az állami beruházások visszafogása. Ugyanakkor a nettó export és a tavalyi aszályos év után korrigáló mezőgazdaság jelentős mértékben tompította a gazdasági visszaesést.

A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben az élelmiszeripar, valamint a gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar kibocsátása csökkent, de visszaesett a gyógyszer- és a vegyipar, a könnyűipar és a fémipar teljesítménye is, míg a közúti járművek gyártása és a villamos berendezés (akkumulátor) gyártás mérsékelte az ipar visszaesését. A nagy súlyú kereskedelem forgalma 11,6 százalékkal, a szállítás-raktározás 8,0 százalékkal esett vissza.

Elsősorban az államhoz kötődő vállalatok és a lakossági beruházások közel 30 százalékos csökkenése okozza a beruházások visszaesését, míg a főként külföldi piacokra termelő szektorok beruházásai enyhén emelkedni tudtak.

A külpiaci kereslet tekintetében legfontosabb partnereink, így kiemelten Németország gazdasági teljesítménye 2024-ben is visszafogott marad, azonban a folyamatban lévő és az újonnan bejelentett jelentős kínai járműipari közvetlen tőke-beruházások ezt a hatást ellensúlyozhatják.

Összességében 2024-ben a belső kereslet élénkülésével várhatóan 2,5–3,5 százalékkal bővül a gazdaság teljesítménye.

	2022	2023	2024	2025
	Tény		Előrejelzés	
Export	12,6	0,4 - 0,6	2,7 - 4,3	5,8 - 7,6
Import	11,6	(-4,8) - (-4,6)	2,3 - 3,9	4,1 - 6,1
GDP	4,6	(-0,6) - (-0,4)	2,5 - 3,5	3,5 - 4,5

Foglalkoztatás

A foglalkoztatás magas szintje mellett a munkaerőpiac változatlanul feszes, a munkanélküliségi ráta európai uniós összehasonlításban is alacsony. A létszám bővülését részben a külföldi telephelyen foglalkoztatottak (+18 ezer fő éves alapon), részben az elsődleges munkaerőpiac (+13 ezer fő éves alapon) támogatta, a közfoglalkoztatottak száma 6 ezer fővel mérséklődött. Októberben a foglalkoztatottak száma 4 millió 757 ezer fő volt, ami 37 ezer fővel haladja meg az előző év azonos időszakának értékét.

A részletes ágazati adatok alapján az építőiparban nőtt, a feldolgozóiparban nem változott érdemben a foglalkoztatás, míg az energiaipari ágazatokban és a turizmusban csökkenés volt tapasztalható. A munkaerő-kereslet továbbra is erős, azonban enyhén mérséklődött az elmúlt negyedévekben. Az üres álláshelyek száma csökkent a versenyszférában, ezen belül leginkább a feldolgozóipari, a kereskedelmi és a szállítási ágazatokban.

A munkanélküliségi ráta 4,0 – 4,1 százalék között alakulhat idén, majd 3,6 – 3,9 százalék között 2024-ben. A nemzetgazdaságban fennmarad a teljes foglalkoztatás közeli állapot,

Hitelezés

A vállalati hitelállomány éves növekedési üteme tovább mérséklődött, ugyanakkor az új hitelszerződések esetében jelentős a devizahitelek szerepe. Az új szerződéskötések esetében a devizahitelek 17 százalékkal nőttek, míg a forintbitelek 17 százalékkal csökkentek

2023 első három negyedévének adatai alapján. **A megkötött forinthitelek átlagos kamatlába 15,9 százalék volt szeptember végén, míg az eurohitelek átlagos finanszírozási költsége 5,9 százalékon állt.**

Az újonnan szerződött **személyi hitelek volumene 12 százalékkal magasabb** volt, mint az előző év azonos időszakában, míg **a lakáshitelek esetében 42 százalékos visszaesés történt.** **A lakossági körben tehát a hitelkeresletet leginkább az alacsony jövedelmű családok megélhetéséhez szükséges jövedelem hiánya gerjeszti.**

A januártól elinduló CSOK Plusz, a megemelkedő Falusi CSOK és babaváró hitelösszegek 2024 elejétől támogatják a hitelállomány bővülését. **A lakáshitelek esetében az 5 évnél hosszabb futamidőre kamatfixált hitelek esetében az átlagos hitelköltség 8,8 százalékot ért el 2023 szeptemberében.**

A személyi kölcsönök átlagos simított THM-szintje 5 bázisponttal emelkedve 19,4 százalékot ért el a vizsgált időszak végén.

Készítette: Lajtai György
2023 december 27